

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrto leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Katal. školskega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enoslopnih petstovrsto za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Ne zaprete reklamacije so poštnine proste.

Boj proti vladi.

Neprestano preziranje naših gospodarskih in narodnih zahtev je vzrok trajne nezadovoljnosti nasproti dunajskim vladam. Ta nezadovoljnost se je proti vladi Bienenrothovi samo povečala, ker si je upal privzeti v svoj kabinet dva zagrizena nasprotnika Slovencev, grofa Stürgkha in graškega odvetnika Hohenburgerja. Postavil jih je za naučnega in pravosodnega ministra, torej na mesta, kjer se lahko nam Slovence največ škodi. In res so pokazala že imenovanja za šole kakor za pravosodje, da se Slovenci s sovražno roko odpravljajo, njih mesta pa dobivajo našega jezika nezmožni tuji.

Treba je bilo torej, da se tudi slovenski poslanci odločeno postavijo v bran za pravice svojega slovenskega naroda in začnejo odločen boj proti sedanjim vladam. To so naši poslanci tudi storili. In ko so videli, da je sedanja vlada tudi v gospodarskem oziru za Slovence škodljiva, ker se ni sramovala izročiti bosanskih kmetov ogrskim oderuhom in ker je hotela naše živinorejce kratkomalo s trgovinskimi pogodbami izdati za doba šest let, tedaj ni bil na mestu več samo odločen boj, ampak brezobziren boj proti Bienenrothovemu kabinetu. Naši poslanci so začeli z obstrukcijo.

V torek, dne 17. t. m. so Poljaki sklicali načelnike državnoborskih klubov k posvetovanju o nadaljnjem delovanju v državnem zboru. Poljaki in Nemci so zahtevali, da se Slovenci in Čehi brezpogojno udajo. Toda ker Slovenci in Čehi niso popolnoma nič zakrivil, zato se tudi niso mogli udati in položiti svojega bejnega orožja. Vlada je kriva vsega in z njo naj obračunajo Nemci in Poljaki. Toda tega nočejo, ker služi sedanja vlada njihovim koristim.

Boj proti vladi se bo torej nadaljeval. Slovensko ljudstvo se veseli, da ima tako odločne in sposobne poslance, ki si upajo enkrat tudi vladi pokazati nevoljo Slovencev proti načinu, kako se z našim kmečkim narodom postopa. Zato jih bo tudi podpiralo v boju do skrajnosti. Ploji, Ježovniki in Robleki pa s svojim postopanjem več koristijo vladi, nego svojim tovarišem, zato jih slovensko ljudstvo obsoja, in ako pride do volitev, jim bo pokazalo svojo nevoljo z volilnimi listki.

Politični ogled.

— **Položaj.** Nemci in Poljaki so hoteli vedeti, kaj bi storili Slovenci in Čehi, ako se skliče meseca septembra za par dni državni zbor. Socialni demokrati so to kratko zasedanje podpirali, ker so hoteli priti zopet do dijet. Toda slovenski in češki poslanci so rekli, da zasedanja, ki bi samo služila za dobivanje dijet, ne potrebujejo, in da zahtevajo, naj se rajši tako septembra skličejo deželni zbori. Nemci bi radi tudi vedeli, ali bodo naši in češki poslanci nadaljevali z obstrukcijo, ko se skliče zopet državni zbor. Naši poslanci pa so rekli, da bodo najodločneje nasprotovali Bienenrothovi vladi, toda tega pa Nemcem ne povedo, ali z obstrukcijo ali brez obstrukcije. Nemci in Poljaki so brez uspeha in z dolgimi nosovi morali domov.

— **Špansko.** Španski ministrski svet je sklenil, da odstopi. Sledi mu vojaška vlada.

— **Maroko.** Kabili so poleg 27. julija izgubili največ ljudi 11. t. m. španska baterija je razstrelila hišo v Gurugorovu, ki so jo zasedli Mavri, kakor tudi nek nasip, ki so ga zasedli Mavri. Nasprotniki so imeli velike izgube. — Dne 13. t. m. so Mavri ponovno streljali na trdnjavo. Ponoči so se še bolj približali trdnjavi. Španska artiljerija jih je prisilila, da so se umaknili. Mavri so zažgali velike ognje, da so boljše videli streljati. Proti ponoči so prekinili napad. — Vjetih je do 300 Špancev. Kabili z njimi prav lepo postopajo. — V Melillo odrinejo vse španske vojne ladje.

— **Črna gora.** Črnogorci so postali zopet zadržani čez zelo bojevit. Nedavno smo poročali, da jim je poslal ruski car lepo darilo. Dobili so šest 26 cm havbic, štiri 12 cm oblegovalne topove, vse izločeno rusko orožje, 24 poljskih, 18 gorskih in 50 hitrostrelnih topov, več tisoč pušk, veliko streljiva in nekaj šotorjev. To carjevo darilo je spravilo Črnogorce popolnoma iz ravnotežja. Priredili so več pojedini, na katerih so hujskali proti Avstro-Ogrski. Z nekim ruskim generalom se tudi ogledali mejo. Črnogorski vojni minister je izjavil, da je vojna z Avstro-Ogrsko neizogibna in da bodo kaznovali Črnogorce Avstro-Ogrske vsaj najkasneje čez osem mesecev. — Črnogorci najbrž ne bodo prej mirovali, da si bodo enkrat pošteno opekli prste.

— **Perzija.** Kakor vse kaže, bo v Perziji vzburla zopet revolucija. Nomadski rodovi na jugu se se upli in nočejo priznati novega šaha. Prodirati nameravajo proti Teheranu. Brat odstavljenega šaha se je povrnil v Perzijo.

in zbira ondi svoje privržence. Novi šah je v veliki stiski. Hotel je že pobegniti in se odpovedati prestolu.

— **Turčija.** Turški ministrski svet je izjavil, da z grško spomenico glede Krete ni zadovoljen, vendar pa turškega poslanika iz Aten ne bo odpoklical.

Mala politična naznanila.

Dne 12. avgusta: Vsi češki listi pozivljajo spricho dunajskih demonstracij proti Čehom na bojkot proti Dunaju in dunajskim trgovcem. — V Baru je črnogorski vojni minister v govoru ostro napadal Avstrijo in obljubljal vojsko. — Koncem avgusta se sestaneta v Livadiji ruski car in turški sultan. Udeleži se ga tudi ruski ministrski predsednik Stolypin. — V južni Ameriki je položaj skrajno napet. Bolivija se pripravlja na vojsko.

Dne 13. avgusta: Češka družba so sklenila, prirediti pogoste izlete na Dunaj, da se okrepi odnotni češki življenj. — Ruski vojak na meji so streljali na nemški zrakoplov. Tri ljudi so ubili, enega pa ranili. — Cesar Franc Jožef I. obišče 31. avgusta vrttembergškega kralja. V friedrichshafenskem gradiču bo sijajen vojaški sprejem. — Češki list „Hlas“ poroča, da se češki katoličani ne udeležijo letošnjega dunajskega katoliškega shoda. — Turška vlada je sklenila, da naseli bosensko-hercegovske mohamedanske izseljence v Anatoliji. Izselilo se je že veliko mohamedanskih rodbin.

Dne 14. avgusta: Cesarjev načrt. Cesar zasliši v avdijenci: dr. Wekerla, Bienenroth, pariškega poslanika grofa Khevenhüllerja. V Inmost odpotuje 28. t. m., 30. se pada v Bregence, 31. se vozi po Bodenskem jezeru, si ogleda Zeppelinov zrakoplov in obišče vrttembergškega kralja. Iz Bregence odpotuje cesar 31. avgusta. — Pruski vojni minister Einem je odstopil. Vojni minister je postal pehotni general pl. Heeringen. — Trdi se, da proglasi 30. t. m. srbski kralj prince Jurija zopet za prestolonaslednika. — Jeseni odpotuje odposlaništvo turških poslancev v Berlin, na Dunaj, v Budimpešto in v Petrograd, kjer obiščejo postavodajalne zbornice.

Dne 15. avgusta: Češki listi odločno zahtevajo, da se da Nemcem za njihove surovosti na Dunaju krepek odgovor v češkem deželnem zboru. Češki narodni svet je ministrskemu predsedniku brzojavil, naj ukrene vse potrebno, da bodo Čehi varni pred nemškimi nasilji. — Ruski generalni gubernator v Varšavi Skalon je prepovedal Čehom, ki so polet-

PODLISTEK.

Stric Blaž.

(Črtica iz naših krajev.)

(Valje.)

Pri belo pogrneni mizi je sedel Francnov student. Mizo si je potegnil za hišo v hladno jablanovo senco in čital. . . . Tupatam se je zadovoljno nasmajal, se zagledal v zeleno travo in si mel utrujene oči.

„Dober dan želim, gospod, oni si pa znajo pomagati, da so si tako lepo v senci napravili — kdo jim je pa dal tak šopek za mizo?“

„Sestra Micka, Blaž — ali vam ugaja?“

„Ugaja, gospod, pa kaj bi to, me menda ja ne bojo vikali — mene kočarja, ki živim ob dobrotljivosti njihovih starišev! — O, kako dobri ljudje so to! — A, če smem vprašati, v katerem mestu pa so?“

„V Mariboru, Blaž, ali ste že videli kako veliko mesto?“

„Da, gospod, Celje je tudi veliko.“

„Maribor pa je dvakrat tolik, Blaž.“

„Pa se jim prijetno zdi v mestu, gospod?“

„Prijetno, toda tukaj na deželi je še prijetneje. Tam je tako slab zrak, soparno, vroče, prašno, tukaj pa je tako sveže in prijetno . . .“

„Ali ste že dolgo v mestu, gospod?“

„Dolgo, Blaž, že par let.“

„Za kaj se pa učite, če smem vprašati?“

„Nekaj bo že, Blaž, človek sam ne ve, kam se naj obrne . . .“

„Za gospoda se učite! . . . Gospod biti je najlepše . . . Lepo življenje imajo duhovniki, mašo berejo, na spoved grejo in čitajo, drugega pa nič . . .“

„Prav imate, Blaž, toda težek je ta stan in malo jih je poklicanih, še manj pa izvoljenih . . .“

„Res, vi že veste, ko ste študirali, a mi smo nevedneži . . .“

„Ni res, Blaž, ne govorite prav . . . Priprosti ljudje vedo veliko več o življenju ko oni, ki se učijo vsega iz knjig . . .“

Nastal je kratek molk. Zamislila sta se in zagledala v oblake, ki so kakor pajčolan prepregali sinje nebo. Obema je bilo prijetno . . .

„Ali ne verjamete, Blaž?“

„Verjamem, toda ne boš mi zameril, nekaj sem te hotel vprašati . . .“

„Le vprašajte!“

„Vidim, da si že odrasel in pameten, povej mi, nasvetuj mi, kaj mi je napraviti . . . Na stara leta pa moram biti tako sam, tako zapuščen, ali bi ne bilo dobro, če bi si dobil tovarišico, da bi mi pomagala prenašati težave? — Dvema je lažje ko jednemu.“

„Težko je, Blaž, ali že imate izbrano?“

Blaž se je globoko zamislil . . .

„Izbrano, toda nekdo mi stoji na poti in mi jo zastavlja . . .“

„Blaž, tukaj vam bom jaz težko kaj pametnega svetoval, neizkušen sem v takih rečeh . . .“

„To mi lahko poveš, če bi bilo pametno ali ne . . .“

„Moje mnenje je, da pustite to stvar — ženska je težko breme, ki si ga mož naloži, da ga mora nositi do smrti . . .“

„Pa če pride smrt kmalu?“

Student se je zamislil . . .

„Če pride pa smrt kmalu, potem vam ni treba ženske; če je prej niste rabili, niti je pogrešali, umrli bi tudi lahko brez nje . . .“

Blaž je težko zadela resnica študentovih besed . . . S sklonjeno glavo je nalahno prikimal . . .

„Se nekaj, Blaž . . . Tukaj čitam krasno povest, kako se je nek vdovec želel zopet oženiti in res se mu je posrečilo, toda namestu veselja je dobil v hišo le žalost in nesrečo . . . Prej popolnoma prost in neodvisen, se je moral sedaj pokoriti svoji ženi — dostikrat je čutil njene težke udarce . . .“

Blaž je sklonil glavo prav na prsi in premišljal . . .

„Vidim, da bo boljše, če opustim to . . . Ti si mi dobro pokazal, kaj je dobro, kaj pa ne . . . Zdaj moram pa iti, zdrav ostani!“

„Srečno Blaž — na svidenje!“

Blaž je hitro izginil za ogrom in se skoraj razjokal kakor dete, če mu mati vzame sladkor . . .

„Dober pridigar bo tole — kratko pa jedrnatno zna povedati — toda jaz ga ne bom nikdar poslušal — si je mislil Blaž ter odkorakal proti koči . . .“

Kakor močen strel iz topiča na visokem bregu, tako se je raznesla novica po vsej vasi, da se stric Blaž ženi. Stare ženske so stikale glave ter blebetale po cele ure ter obrekovale sedaj Blaža, ki je na svoja stara leta obnorel, sedaj zopet tisto, ki sa upa obesiti nanj. Priletna Sajetova Jera je bila prava živa pošta za vso vas.

„Ali že veste kaj novega,“ je vprašala kamorkoli je prišla. „Blaž se misli ženiti, zdaj na stara leta pa ženiti, ne vem kaj bi rekla . . .“

„Pusti mu veselje,“ so rekali drugi „vsak za sebe, vsak je svoje sreče kovač . . .“